

SREČKO KOSOVEL

KONS*: M (JÁCINTA)

MACSKA
Tragédia 3 görcsben.
A reggel Triesztben.
4 Zeta.**

Az árnyék hűs
a szív derűs
még tart a tegnapi álom.

Hé aranyom
látod mint érkezik
csókokban
a hajnal?

POÉTA ÉLET

Ah életük ezen költőké
mint a talp nélküli cipőké
kabátjuk tele van lyukakkal
kalapjukban kárt nem tenne
ha surolgatná őket egy kefe.

Rongyolódott a nadrágjuk
ily hatással van a sors rájuk
hogy a költők kénytelenek
végül meztelen járni-kelni
hej rendőrt rájuk állítani...

Ah életük ezen költőké
elrongyolódott és halott

* Konstruktív, Kosovel kifejezése a modern költészetre (A ford.)

** Gyenge minőségű cigaretta (A ford.)

de valahol még tán titkon
mint az oltárnál egy fény pislog

cseveg az isteni kertésszel,
ki az ajtókat megnyitja
és a beteg lelkeknek vigasza

Kons 4516

Felice¹ Kosovel
Entrata – Uscita – Latrina.
Voi siette barbari.²
A szifilisz kapitanynak
ezüst csillagai vannak.
A kakas eszesebb nála.
az ő szifilisz
mint a piros rózsa
melyet fekete szeretőjének hord.

De mi virulunk.
A Karszt³ nem szifilisz.
Nyelvünk kemény és dalol.

MAGÁNYOS ÚT

Aki a mennybe szeretne menni, nem kell, hogy hívő keresztény legyen, ki a tömjén felhőjén szálldogál, nem szükséges az erkölcsi tisztaság, a szentség sem feltétlen muszáj. Akár művész is lehet.

Tehát legalább egy ajtó tárva-nyitva van számunkra: a mennyei. Dehát mikor, ó mikor? Nem tekinthekek fel, hogy megpillanthassam, nem emelhetem rá szemem. Azért nem járatom a szám, mint a legmodernebbek, hogy tán

alkalmasabb lenne repülővel. Nem – inkább arról beszélek, hogy lehet a mennybe jutni gyalog, hisz a mi esetünkben repülőre nincs esély. Gyalog menni a mennybe, ami annyit tesz: az út meredek, de szép a cél. Ami annyit jelent mint küzdeni a mennyei honpolgárságért. Ez azt jelenti: igaz művészeknek lenni. Bajtársak! Ki ne szeretne közülnk a mennybe jutni? Ki az közülnk? Hozzátok szólok, kérdlek titeket: Ki? Mind. És ez így van jól. Először is Nalaznikhoz egy rétesre, aztán majd a mennybe! De tényleg!

SZÁMADÁS

pénzügyek = 0
 pénzügyi remények = számuk kikerekített
 öröm és erő = háromszoros
 energia = ∞
 csüggedés = 3x hetente
 szerelem = minden hónapban
 adósságok = számuk kikerekített
 a jövőbe vetett remény = ∞
egyenesség $\equiv a || b$
 summa = türelmetlen várakozás

HÉ, ZÖLD PAPAGÁJ

Hé, zöld papagáj
 mondd mi szél járja Európát.
 A zöld papagáj visszavág
 Az ember nélküli a szimmetriát.

3 (Haldoklik a szlovén dal)

Haldoklik a szlovén dal.
búbánata testes bor.
füstös kocsmá az otthona
még kívül az élet danol.

Haldoklik a szlovén dal.
A poéták szíve poshadt.
kifolyt bortól illatosak
s füsttől bűdös minden dal.

Kint harsány hársfák illatoznak
Automobilok – örömteli az élet.
Kék kristályként világlik a szív
mint hársfa virágja virul a szív
virul mint a rozmarin
szlovén poéta ilyen légy.

Haldoklik a szlovén dal.
a bortól teljesen mámorosan
Fehér úton hársfák között
vörös automobil zötyög.

A SZIFILISZES KAPITÁNY

A szifiliszes kapitány
kiadta parancsát: Barbárok
vetközzetek.
És mi levetköztünk.
Megirigyelt minket.

Ám a Barbárok nem szifiliszesek
a barbárok vére egészséges
csontjuk, húruk is teljesen ép
szívükben öröm él.

Nehéz terheket cipelnek a Barbárok
 vagy pedig levetik hátukról a hajókat.
 Mihez is kezdhetnek a szifilisz
 uraságok frakkjukban.

#

Olyan vagy mint egy dal
 Lényeged kimond-
 hatatlan.

Utólagos bejegyzés:
 Küzdelem a tengerészekkel
a szlovén művészet ellen

Lukács Zsolt fordítása

A fordítás alapjául szolgáló mű:

Kosovel, Srečko: *Ikarjev sen*: dokumenti, rokopisi, pričevanja; Ljubljana, 2004.

SREČKO KOSOVEL 1904-ben született a Karszt vidéki Sežanában. Később Tomajba költöztek, ahol édesapja a népiskolában tanított. Kosovel középiskolás diákként 1920-22 között tagja volt annak az irodalmi körnek, amely kiadta az *Örömtűz (Krés)* című diáklapot; majd Alfonz Gspannal közösen összeállította verseinek kéziratos kötetét *Fiatal reggel (Mlado jutro)* címmel. 1922-ben egy új irodalmi kört alapított, mely a Középiskolások Szervezete a Megszállt Területeken nevet viseli, és ugyanebben az évben kiadta a *Lepa Vida (Szép Vida)* című irodalmi lapot, melynek hat száma jelent meg. Középiskoláinak utolsó éveiben különféle irodalmi lapoknál folytatott tevékenységet. 1922-ben érettségizett majd romanisztika, szlovén és pedagógia szakra iratkozott a ljubljanei Bölcsészettudományi Karra. Itt is különféle irodalmi lapoknál működött közre. 1925 októberében Kosovel vezetésével fiatal irodalmárok és színházkedvelők vették át a *Mladina (Fiatalság)* szerkesztését, ahol Kosovel lett a főszerkesztő és az eszmei vezető. Ezt követően megalakították az Ivan Cankar Literális-dramatikus Kört, amely nyilvános felolvasóesteket rendezett. Itt Kosovel bevezető előadásokat tartott, 1925 novemberében Ljubljában *Krizis* címmel és 1926 februárjában pedig Zagorjében *Művészet és proletárság* címmel. A nyár folyamán összeállította *Arany csónak (Zlati čoln)* című verseskötetét, amelyet azonban nem sikerült kiadnia. 1926 májusban agyhártyagyulladásban váratlanul meghalt.

Halálának első évfordulója alkalmából jelent meg posztumusz verseskötete, a *Versek (Pesmi)*, majd 1931-ben kiadták *Válogatott verseit* Anton Ocvirk szerkesztésével és előszavával. Költészetének ismerete általában ezeken a kiadásokon alapult, amelyek azonban csak egy töredékes részét tartalmazták verseinek, önkényesen javított, torzított formában. Az 1946-os első megjelenés után 1964-ben ismét kiadták az *Összegyűjtött művek* első kötetét javítva, kibővítve, de a kutatások megállapították, hogy még 170 kiadatlan vers található a kéziratok között, melyek elsősorban konstruktivista és futurista kísérletek. Ez utóbbiak önálló kiadásban *Integralok '26* címmel jelentek meg 1967-ben, és nagy port kavart irodalmi körökben, hiszen mindaddig Kosovel impresszionista, expresszionista és szimbólista költőként volt ismeretes. 2004-ben újabb 25 Kosovel-vers került elő, melyek az *Ikarjev sen (Ikarusz álma)* című kéziratokkal dokumentált könyvben láttak napvilágot. Ebből ad ízelítőt az itt közölt válogatás.